

ГРИШКО Михайло Степанович (14(27). 02. 1901, м. Маріуполь, нині Донец. обл. — 03. 06. 1973, Київ) — співак (драматичний баритон). Народний артист СРСР (1950). Сталінська премія (1950). Навчався у церковно-парафіяльній школі, співав у церковному хорі, де здобув знання з елементарної теорії музики, навиків з правильної постановки голосу, співу в ансамблі тощо. Згодом співав у архієрейському хорі. Працював на Азовському і Чорноморському флоті, Маріупольському заводі. Закінчив Одеський муз.-драматичний інститут (1927; кл. *Ю. Рейдер*). Соліст Одеського (1925–27), Харківського (1927–36), Грузинського (1934–35), Київського ім. Т. Шевченка (1935–64) театрів опери та балету. Під час 2-ї світової війни у складі концертної бригади виступав перед бійцями Пд.-Зх. фронту. Мав рідкісний за красою і силою голос, могутній і разом з тим м'який, багатий на обертони, гнучкий, польотний і водночас рівний, вільного й легкого звучання в межах усього діапазону. Майстерно володів диханням, кантиленою, піаніссімо, філіровкою звука, чіткою дикцією. У виконав. мистецтві поєднував традиції вітчизн. вокал. школи та італ. бельканто (перейняв від *Ю. Рейдера*, яка працювала в опер. театрах Італії). Виконав. манері притаманні експресія, схильність до втілення драм. муз.-сценіч. образів, надавання їм рис монументальності, орган. поєднання високої вокал. та актор. техніки. Володів великим і різноплановим у хронологіч. й стильовому відношеннях опер. і концерт. репертуаром. Створив понад 30 муз.-сценіч. образів у операх укр., рос., зх.-європ. композиторів. 1-й виконавець низки камерно-вокал. композицій *Л. Ревуцького*, *К. Данькевича*, *П. Майбороди*, *Ю. Мейтуса*, *А. Кос-Анатольського*, *Г. Жуковського*. У концертах виконував також фрагменти партій з опер *О. Бородіна*, *П. Чайковського*, *Дж. Верді*, *С. Рахманінова*, камерно-вокал. твори *С. Гулака-Артемівського*, *В. Заремби*, *М. Лисенка*, *Д. Січинського*, *Я. Степового*, *П. Гайдаки*, *Г. Майбороди*, *М. Глінки*, *М. Римського-Корсакова*, *М. Мусоргського*, *О. Бородіна*, *Ц. Кюї*, *П. Чайковського*, *А. Рубінштейна*, *Л. ван Бетговена*, *Ф. Шуберта*, *Р. Шуманна*, *Р. Вагнера*, *Дж. Пуччіні*, *Ж. Массне*, *Е. Гріга* та ін., укр. та рос. нар. пісні. Знімався у муз. к/ф «Щит Джургая» (1944). Серед оперно-сценіч. партнерів — *А. Нежданова*, *Л. Собінов*, *Д. Смирнов*. Записав на грамплатівки арії з опер, романси укр., рос., зх.-європ. композиторів, українські народні пісні. Гастролював у містах СРСР. Вокал. мистецтво *Г.* високо цінували диригенти *Н. Рахлін*, *А. Тосканіні*, співаки *П. Норцов*, *Д. Пірс*. 1981 у Києві на будинку, де проживав *Г.* (вул. Хрещатик, № 15),

встановлено мемор. дошку з його бронз. барельєф. портретом (скульптор *М. Ропай*, арх. *А. Ігнащенко*).

Основні партії

Остап, Микола («Тарас Бульба», «Наталка Полтавка» *М. Лисенка*), Султан («Запорожець за Дунаєм» *С. Гулака-Артемівського*), Богдан Хмельницький (однойм. опера *К. Данькевича*, 1-е виконання, партію написано спеціально для *Г.*), Кармелюк (однойм. опера *В. Костенка*), Штубе («Розлом» *В. Фемеліди*), Ахмет («Перекоп» *Ю. Мейтуса*, *В. Рибальченка*, *М. Тіца*), Шибак («Милана» *Г. Майбороди*, 1-е виконання), Невідомий («Аскольдова могила» *О. Верстовського*), Грязной, Мізгир, Гонець, Веденський гість («Царева наречена», «Снігуронька», «Казка про царя Салтана», «Садко» *М. Римського-Корсакова*), Мазепа, Євгеній Онегін, Томський («Мазепа», «Євгеній Онегін», «Пікова дама» *П. Чайковського*), Князь Ігор (однойм. опера *О. Бородіна*), Шакловитий («Хованщина» *М. Мусоргського*), Демон (однойм. опера *А. Рубінштейна*), Кіазо, Мурман («Даїсі», «Абесалом і Етері» *З. Паліашвілі*), Альмавіва («Весілля Фігаро» *В.-А. Моцарта*), Ріголетто, Амонасро, Жермон, Ренато, Яго («Ріголетто», «Аїда», «Травіата», «Бал-маскарад», «Отелло» *Дж. Верді*), Скарпіа, Пінг («Тоска», «Турандот» *Дж. Пуччіні*), Фігаро («Севільський цирульник» *Дж. Россіні*), Ескамільо («Кармен» *Ж. Бізе*), Валентин («Фауст» *Ш. Гуно*), Невер («Гугеноти» *Дж. Мейєрбера*), Рафаель («Намисто мадонни» *Е. Вольф-Феррарі*).

Рекомендована література

1. Стебун *И. М. С. Гришко. К.*, 1960;
2. Олексієнко *Т. Корифей радянської опери (до 40-річчя артистич. шляху нар. арт. СРСР, співака М. С. Гришка) // Музика. 1971. № 1;*
3. Козак *С. Михайло Степанович Гришко: Біогр. повість. К.*, 1978;
4. Тольба *В. Видатний співак // Музика. 1981. № 2;*
5. Кагарлицький *М. Співучий витязь України // Молодь України. 1981, 26 лют.;*
6. Дімітріаді *О. Таїнство: Видатний оперний співак М. С. Гришко // КіЖ. 1982, 28 берез.;*
7. Швачко *Т. Король українських баритонів // Мист. обрії: Альм. К.*, 2003;
8. Норцов *П. Зустрічі в Москві // Укр. співаки у спогадах сучасників. К.; Л.; Нью-Йорк, 2003.*

О. М. Немкович

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Гришко Михайло Степанович / О. М. Немкович // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-31847>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).